

Vybrané problémy životního prostředí v dopravě

Inovace předmětu

doc. Ing. Marie Sejkorová, Ph.D.

Principy udržitelného rozvoje – spotřeba zdrojů, vztah k dopravě

Udržitelný rozvoj - takový způsob rozvoje, který **uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací** naplňovat jejich vlastní potřeby. Jde o rovnováhu mezi třemi základními oblastmi našeho života – ekonomikou, sociálními aspekty a životním prostředím, tak i rovnováhu mezi státy, různými společenskými skupinami, dneškem a budoucností aj.

Moderní dopravní systém musí být **udržitelný** jak z **hospodářského a sociálního**, tak i z **ekologického** hlediska.

- **Důraz na dlouhodobou stabilitu**
- **Respekt k limitům přírodních zdrojů**
- **Součást globální Agendy OSN 2030**

Pilíře udržitelného rozvoje

Environmentální pilíř:

- snížení emisí skleníkových plynů o min. 55 % do roku 2030
- podpora obnovitelných zdrojů energie
- klimatická neutralita do roku 2050
- ochrana biodiverzity a ekosystémů
- přechod na oběhové hospodářství (méně odpadu, více recyklace)

Ekonomický pilíř:

- Podpora inovací a zelených technologií
- Udržitelný průmysl a energetická účinnost
- Investice do moderní infrastruktury
- Udržitelná mobilita (elektromobilita, železnice)
- Zelené financování (taxonomy EU)

Sociální pilíř:

- Snižování nerovností a podpora sociální soudržnosti
- Kvalitní vzdělávání a rekvalifikace (digitální a zelené dovednosti)
- Podpora zdraví a bezpečí obyvatel
- Udržitelná města a kvalitní veřejné služby
- Spravedlivá transformace pro regiony závislé na uhlí

Strategie udržitelného rozvoje pro EU

Vychází z rámce EU

- **Zelená dohoda pro Evropu (The European Green Deal)** – strategický dokument evropské komise z roku 2019 pro přechod k udržitelné ekonomice
  - právně nezávazný dokument
  - regulace v oblastech emisních limitů, energetické účinnosti, logistiky a dodavatelských řetězců
  - komplexní balíček opatření pro energetiku, průmysl, dopravu, zemědělství, finance
- **Agenda 2030 – SDGs (Cíle udržitelného rozvoje)**
- **Fit for 55** – balíček klimatických opatření (–55 % emisí do 2030)
- **Oběhové hospodářství**
- **Strategie Biodiverzity 2030**

Vize

Evropská unie usiluje o prosperující, inkluzivní a klimaticky neutrální společnost založenou na oběhovém hospodářství, sociální soudržnosti a ochraně přírodních ekosystémů. Do roku **2050** má být EU globálním lídrem v udržitelnosti, inovacích a zelené ekonomice.

Strategie udržitelného rozvoje pro EU

PILÍŘ: Udržitelná doprava a mobilita

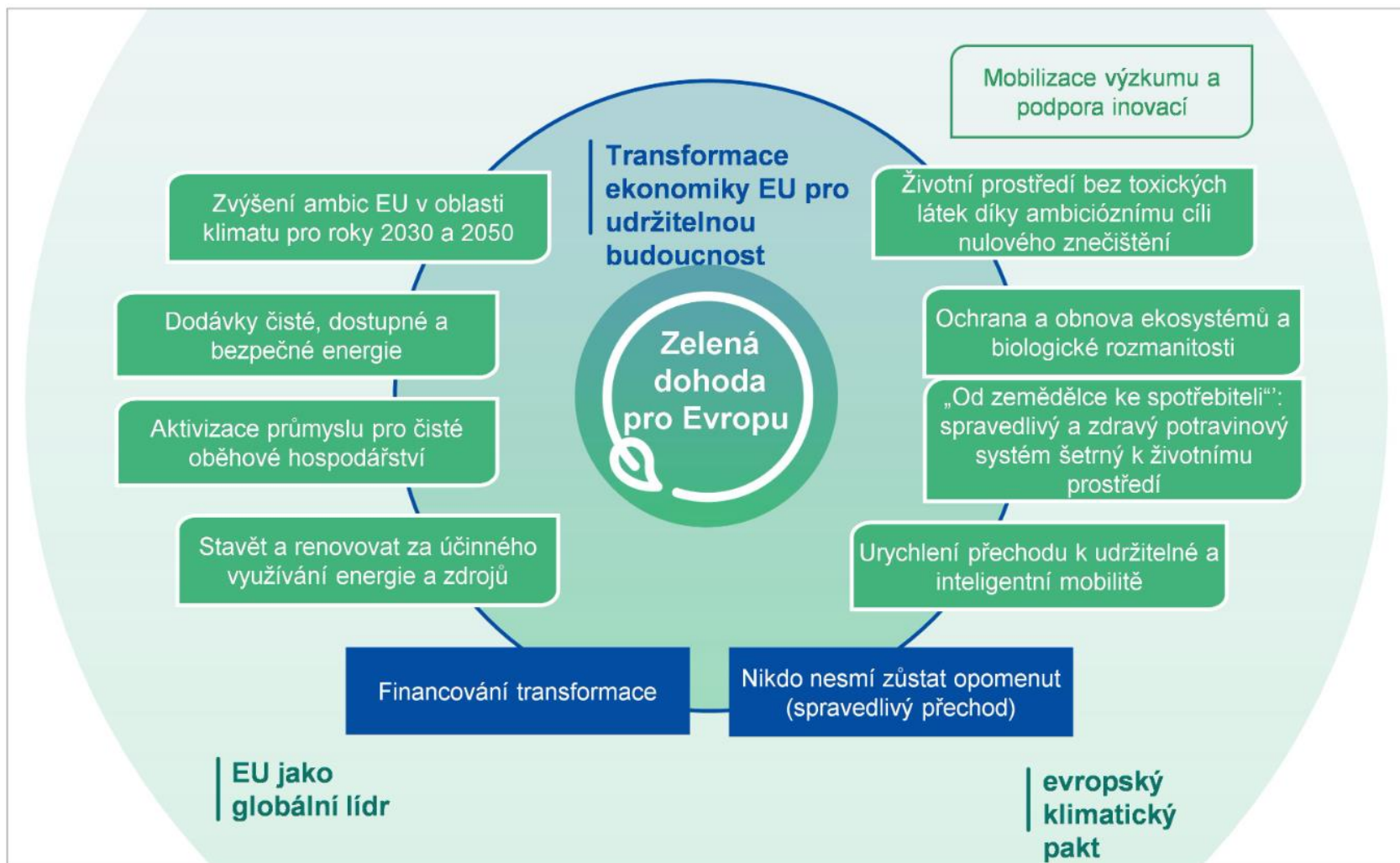
Cíle:

- Snížení emisí z dopravy o 90 % do roku 2050
- Rozšíření infrastruktury pro čistou mobilitu

Klíčová opatření:

- Podpora elektromobility, vodíků a alternativních paliv
- Rozvoj vysokorychlostní železnice a přesun přepravy ze silnic na železnici, rozšíření multimodální dopravy
- Zelená logistika a městská mobilita (mikromobilita, MHD)

Prvky Zelené dohody (ZD) pro Evropu - European Green Deal

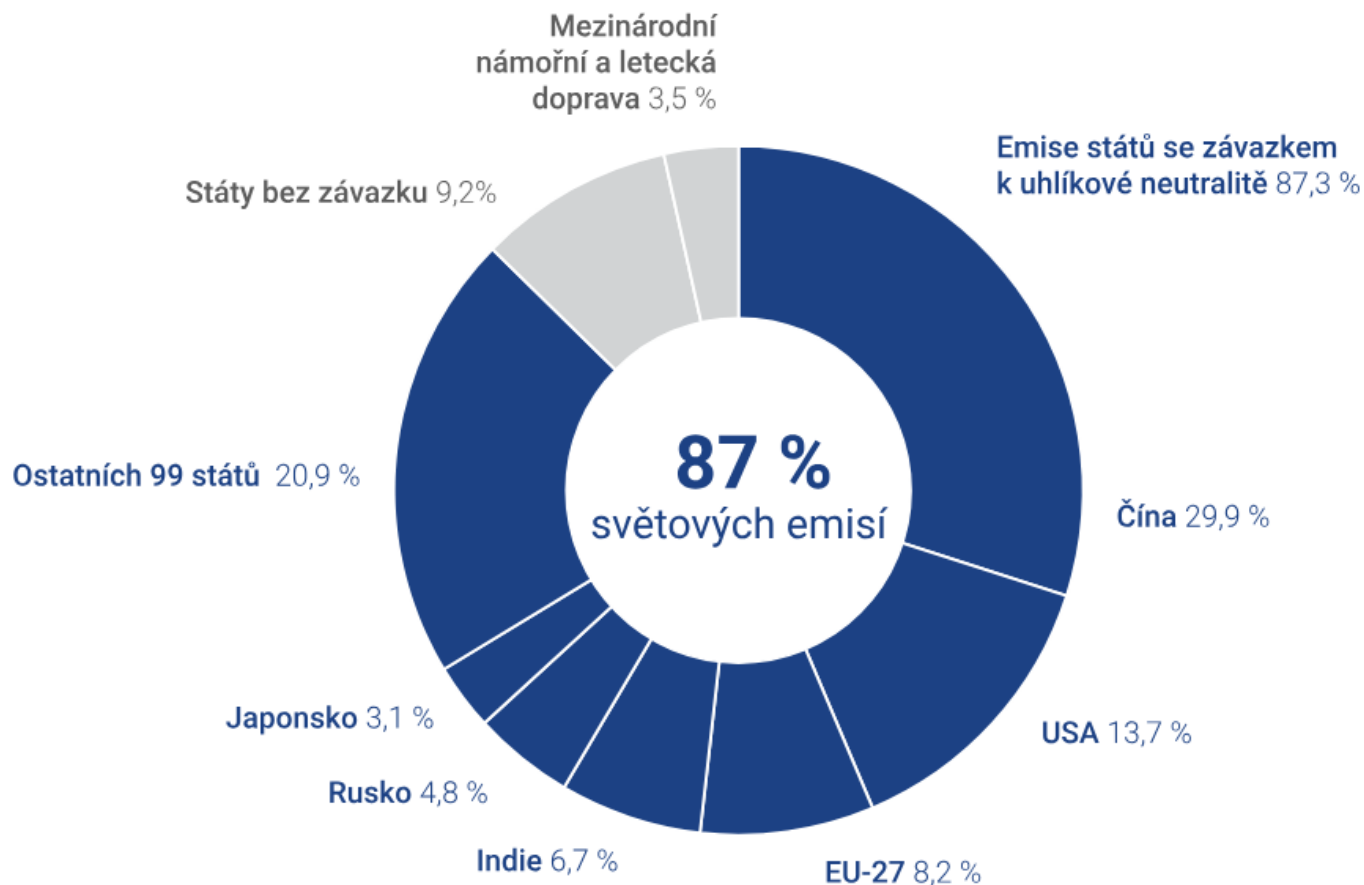
Strategické cíle Zelené dohody (ZD) pro Evropu

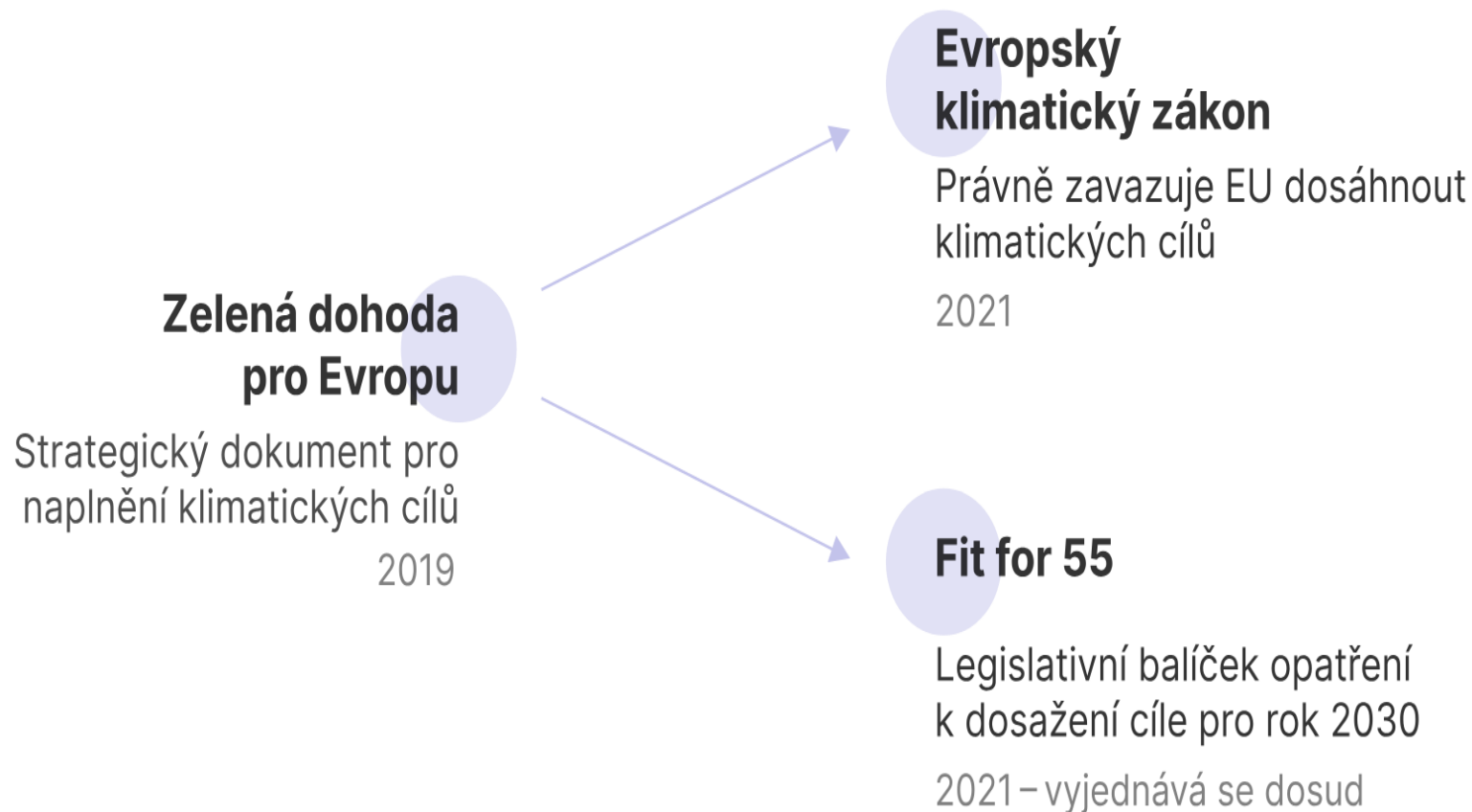
ZD z roku 2019 navazuje na mezinárodně právně závaznou Pařížskou dohodu z roku 2015, ke které se přihlásilo 193 zemí. Pařížská dohoda deklaruje udržení nárůstu průměrné globální teploty pod 2 °C a úsilí, aby nárůst teploty nepřekročil 1,5 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí

- **Cíl do 2030** – snížení emisí skleníkových plynů o 55 % oproti roku 1990
- **Cíl do 2040** – snížení emisí o 90 % (navržený cíl se diskutuje)
- **Cíl do 2050** – dosažení tzv. net-zero, tzn. klimatické neutrality (čistá nula), tj. stát či firma odstraňuje z atmosféry stejné množství skleníkových plynů, jako do ovzduší vypouští.

SVĚTOVÉ EMISE A ZÁVAZKY K UHLÍKOVÉ NEUTRALITĚ

87 % světových emisí CO₂ pochází ze států, které směřují k uhlíkové neutralitě.

[Zdroj: Co je Zelená dohoda pro Evropu?](#)

CO OBSAHUJE LEGISLATIVA

FIT FOR 55

AMBICE

Snížení celkových emisí alespoň o 55 % do roku 2030.

SDÍLENÉ ÚSILÍ

Pokles emisí v sektorech dopravy, budov, zemědělství a odpadového hospodářství o 40 % oproti roku 2005.

OBNOVITELNÉ ZDROJE

Podíl obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě se zvýší na 40 % do roku 2030.

EMISNÍ POVOLENKY

Pokles emisí v sektorech energetiky a průmyslu o 61 % oproti roku 2005.

LESY A PŮDA

Cílem je pohltit 310 milionů tun CO2 emisí a vysázet 3 miliardy stromů.

ÚSPORY ENERGIE

Úspory energie se zvýší na 36 %.

Balíček „Fit for 55“ – směrem k udržitelné dopravě pro všechny

- **snižování emisí CO₂**
  - 55% snížení emisí z nově prodaných osobních automobilů do roku 2030
  - 50% snížení emisí z nově prodaných dodávek do roku 2030
  - 0% emisí z nových vozů do roku 2035, tj. elektrická vozidla a s využitím vodíkových článků
- **Infrastruktura pro nabíjení a plnění „čistých“ vozidel na krátké i dlouhé trasy**
- **Systém EU pro obchodování s emisními povolenkami (EU ETS) – rozšíří se na námořní dopravu, nově pro silniční dopravu a paliva)**

FIT FOR 55: PŘEHLED OPATŘENÍ

TRŽNÍ MECHANISMY

Revize EU ETS

ETS / Emissions Trading System

Sektory zahrnuté do Evropského systému pro obchodování s emisemi (EU ETS) mají snižovat emise rychleji, konkrétně do roku 2030 dosáhnout snížení o 62 % oproti roku 2005 (dosavadní cíl byl 43 %). Volné alokace povolenek by měly být postupně nahrazovány mechanismem CBAM a ukončeny do roku 2034.

Zahrnutí letecké a námořní dopravy do EU ETS

Do EU ETS byly dosud zahrnuty lety v rámci EU, nyní by však došlo i k zahrnutí mezinárodních letů evropských aerolinek (prostřednictvím mezinárodního schéma Corsia). EU ETS má také pokrývat 100 % emisí z námořní dopravy uvnitř EU a 50 % mezi EU a jinými státy, s postupným naběhem systému mezi lety 2024 a 2026.

Rozšíření EU ETS o silniční dopravu a budovy

Od roku 2027 vznikne doplňující systém pro obchodování s emisemi v silniční dopravě a v budovách, do kterého budou zahrnuti dodavatelé paliv na začátku dodavatelského řetězce (nikoli přímo domácnosti nebo uživatelé silniční dopravy). Cílem je snížit emise v těchto sektorech o 43 % do roku 2030 (oproti 2005).

Revize směrnice o zdanění energie

ETD / Energy Taxation Directive

Cílem revize je vytvořit soulad mezi zdaněním energie a klimatickými cíli EU, odstranit některé zastaralé výjimky a celkově zjednodušit a zpřehlednit systém daní. Daňové sazby mají být založeny na energetickém obsahu paliv a jejich vlivu na životní prostředí. Letecká a námořní paliva již nebudou od daní osvobozena.

CÍLE A REGULACE

Revize nařízení o sdílení úsilí ESR / Effort Sharing Regulation

Stavebnictví, doprava, zemědělství a odpadové hospodářství nejsou zahrnuty v EU ETS a zodpovědnost za snižování emisí v těchto odvětvích nesou jednotlivé státy. Dosud bylo cílem snížit emise v těchto sektorech o 29 %, nyní by státy měly snížit emise o 40 % do roku 2030 (oproti 2005). Cíle pro jednotlivé země se liší a závisí na HDP na osobu (pro ČR jde o 26 %).

Revize směrnice o energetické účinnosti EED / Energy Efficiency Directive

Revize kladě důraz na energetické úspory a nově stanovuje cíl snížit spotřebu primární energie o dalších 11,7 % do roku 2030 (oproti hodnotám v referenčním scénáři z roku 2020). Také stanovuje povinné roční úspory 1,5 % konečné spotřeby (oproti dosud plánovaným 0,8 %).

Lesní strategie EU

V současnosti je situace v lesnictví v jednotlivých státech velice odlišná, cílem strategie je překlenutí rozdílů, koordinace na úrovni EU a větší soulad s klimatickou politikou. Strategie usiluje o posílení adaptability lesů a schopnosti jejich přirozené obnovy, navrhuje finančně motivovat pro správce a vlastníky k udržitelnému hospodaření a lépe chránit pralesy a další cenné ekosystémy.

Revize směrnice o obnovitelných zdrojích energie RED / Renewable Energy Directive

Podíl obnovitelných zdrojů na spotřebě energie v EU má být zvýšen na 42,5 %, pro ČR to bude znamenat navýšení na 29–32 % (dosavadní cíl byl 22 %). Cílem je také transformace energetického systému, aby dokázal efektivně integrovat větší podíl obnovitelných zdrojů, včetně podpory akumulace energie.

Revize nařízení o využívání půdy a lesnictví LULUCF / Land Use, Land Use Change and Forestry

Revize řeší, jak zahrnout emise z využívání půdy a lesnictví do emisních cílů EU a jednotlivých států. Pro Česko to znamená zahrnutí emisí z rozpadu smrkových lesů, které v posledních letech zvyšují emise ČR o cca 5–7 %. Dále revize hledá způsoby, jak zvýšit kvalitu a množství lesů a dalších přírodních pohlcovačů uhlíku.

Předpisy a normy pro snižování emisí z dopravy

Soubor obsahuje návrhy na snižování emisí intenzity dopravy technologicky neutrálním způsobem: revizi norem emisí CO₂ pro automobilovou dopravu (včetně zákazu prodeje aut se spalovacími motory po roce 2035), předpisy k vytváření infrastruktury pro dobíjení nebo doplňování vodíku a iniciativy pro přechod na udržitelnější letecká a námořní paliva.

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ

Vznik Sociálního klimatického fondu

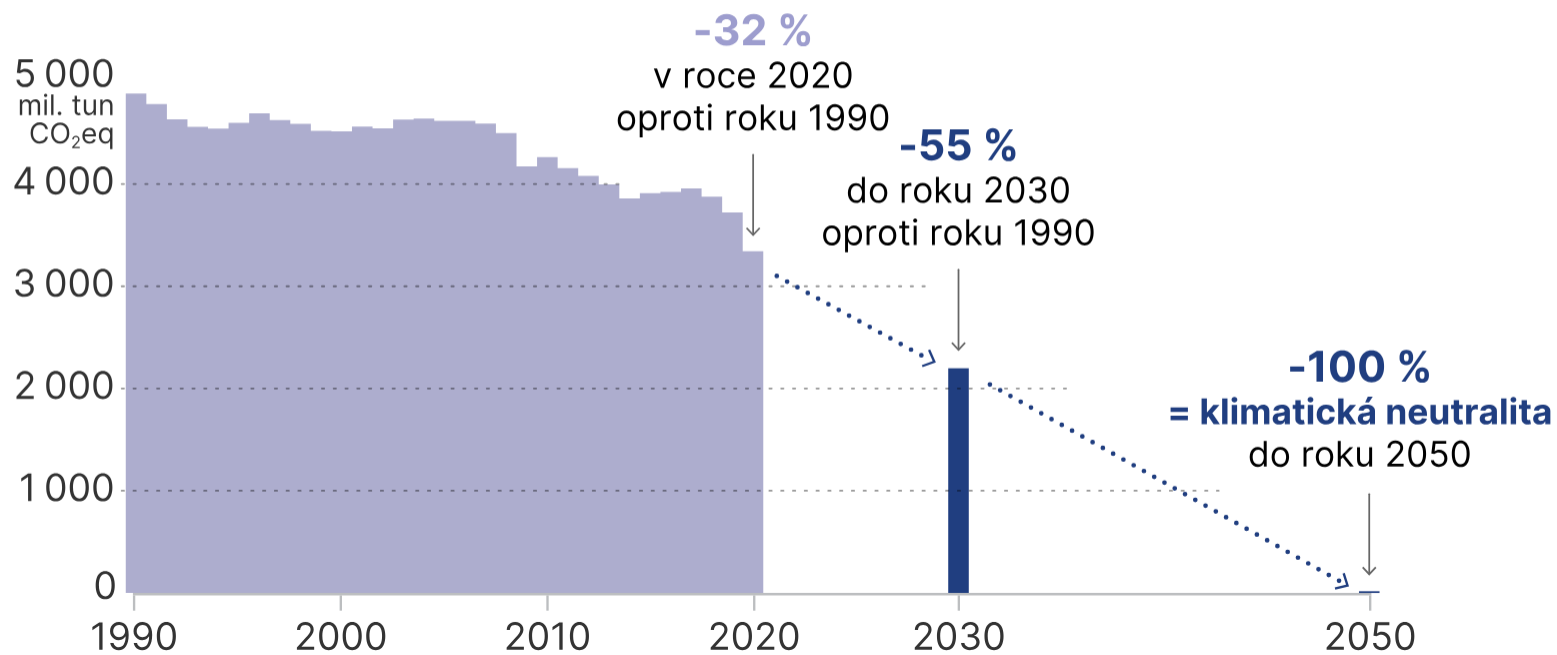
Některá tržní opatření mohou vést k neúměrnému dopadu na určité skupiny ve společnosti. Sociální klimatický fond posiluje solidaritu a umožňuje přímou podporu nízkopříjmovým domácnostem, uživatelům dopravy a mikropodnikům zasaženým obchodováním s emisemi v dopravě a ve stavebnictví. Fond bude financován výnosy z aukcí nových emisních povolenek.

Posílení Modernizačního fondu a Inovačního fondu

Modernizační fond je program na podporu modernizace energetiky a zvýšení energetické účinnosti. ČR z něj může v letech 2021–2030 využít výnosy z dražby 200 milionů emisních povolenek. Inovační fond usiluje o podporu průlomových inovací potřebných k dosažení klimatické neutrality a jeho prostředky by podle návrhu byly navýšeny také.

KLIMATICKÉ CÍLE EU

v kontextu dosavadního vývoje emisí skleníkových plynů

Zdroj: [Infografika Fakta o klimatu](#)

Výzvy a problémy

- **Energetická bezpečnost (odklon od fosilních paliv)**
- **Nerovnoměrná připravenost členských států**
- **Odpor veřejnosti vůči některým opatřením**
- **Geopolitické vlivy (konflikty, dodavatelské řetězce)**
- **Vysoké náklady na transformaci**

Leave no one behind

Transformation 6

Digital revolution for sustainable development

Transformation 1

Education, gender and inequality

Transformation 2

Health, well-being and demography

Transformation 3

Energy decarbonization and sustainable industry

Circularity and decoupling

Transformation 4

Sustainable food, land, water and oceans

Transformation 5

Sustainable cities and communities

Udržitelná doprava

Co je udržitelná doprava?

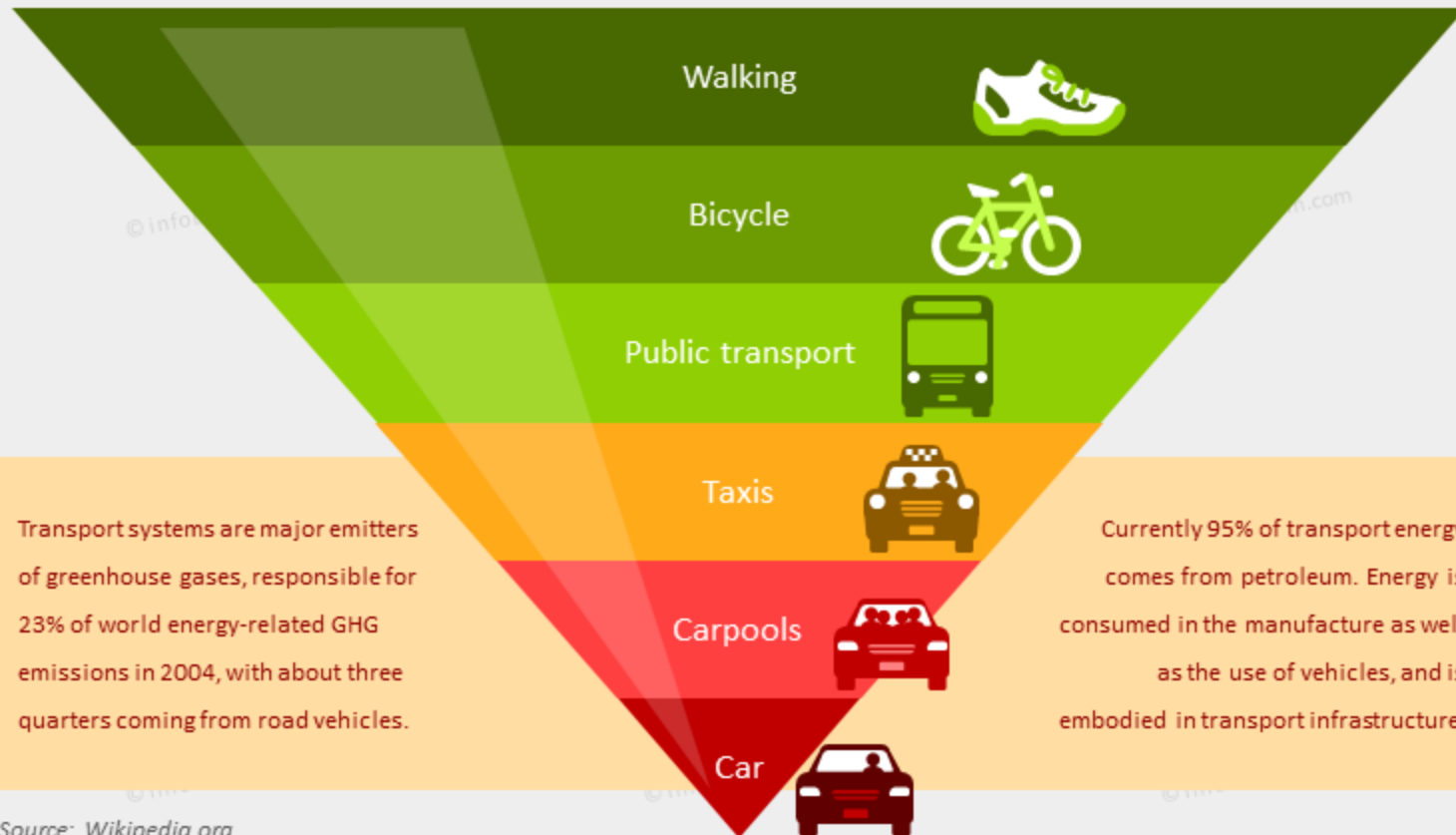
„Udržitelná doprava a mobilita“ (angl. *sustainable transport/mobility*) – takový způsob dopravy a přepravy, který je co nejšetrnější k životnímu prostředí, zároveň dostupný, efektivní a sociálně spravedlivý.

Proč je důležitá?

- **Snížení emisí a znečištění** – minimalizovat emise skleníkových plynů a škodlivin omezením používání aut na fosilní paliva a podpořit čisté nebo nízkoemisní způsoby dopravy
- **Podpora alternativních forem dopravy** – pěší chůze, jízda na kole, veřejná doprava, sdílená mobilita (autobusy, vlaky, sdílená kola nebo koloběžky, car-sharing).
- **Zlepšení dostupnosti a spravedlnosti mobility** – zajistit, aby doprava byla dostupná pro všechny (bez ohledu na příjem, věk, bydliště), tedy podporovat dostupnou veřejnou dopravu, infrastrukturu pro pěší a cyklisty, a snížit závislost na individuálním autu.
- **Efektivita, komfort a kvalita života** – snížit dopravní zácpy, hluk, znečištění; zvýšit bezpečnost a pohodlí cestování; přispět ke zdraví a lepší kvalitě života ve městech.
- **Dlouhodobá udržitelnost (ekologická, ekonomická i sociální)** – zajistit, aby současné dopravní potřeby byly uspokojeny, aniž by to ohrozilo možnosti budoucích generací.

Usage
example
fully editable

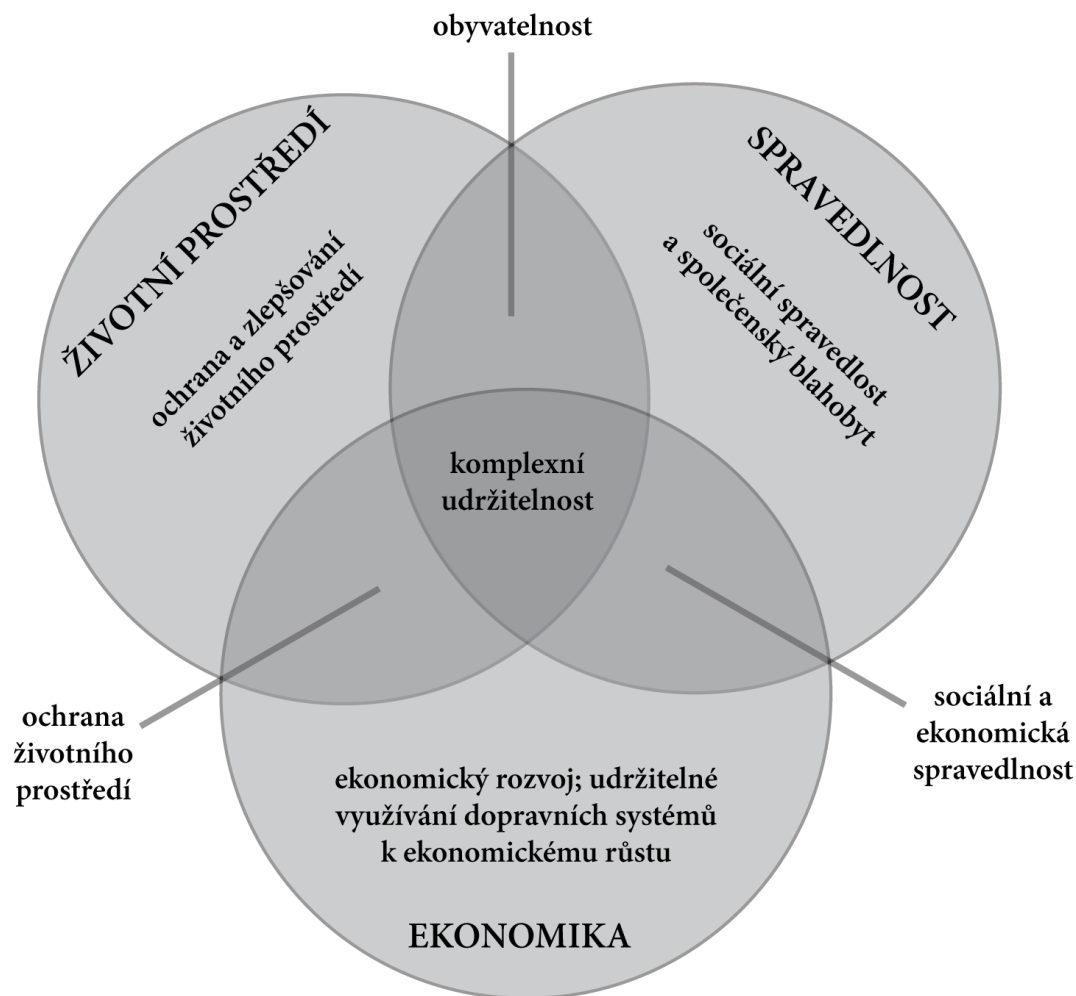
Green Transportation pyramid

Source: Wikipedia.org

Get these slides & icons at www.infoDiagram.com

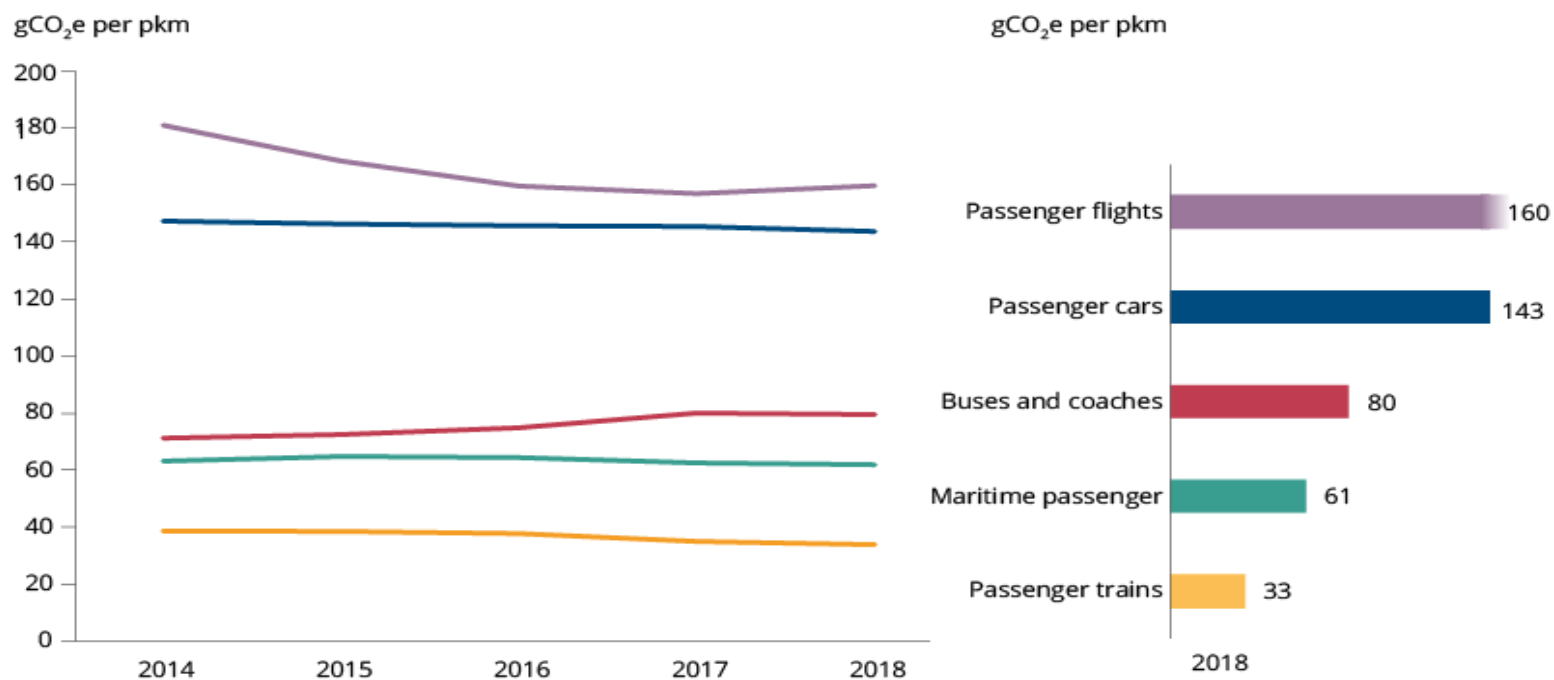

Ilustrativní schéma udržitelné dopravy

[Zdroj: Udržitelná doprava – Enviwiki](#)

Poznámka: Data a poznatky o životním prostředí, včetně emisí, zpracovává a poskytuje **Evropská agentura pro životní prostředí (EEA)**.

<https://www.eea.europa.eu/cs/themes/climate/highlights>

[Zdroj: Rail and waterborne — best for low-carbon motorised transport | Publications | European Environment Agency \(EEA\)](#)

Hlavní principy udržitelné dopravy

- Minimalizace negativních dopadů (emise, hluk)
- Efektivní využití energie a zdrojů
- Podpora veřejné a nemotorové dopravy
- Bezpečnost a dostupnost pro všechny

Dopravní alternativy

- **Veřejná doprava** – autobusy, vlaky, tramvaje
- **Nemotorová doprava** – chůze, cyklistika, koloběžky
- **Sdílená doprava** – carsharing, ridesharing
- **Alternativní pohony** – elektrická (BEV), hybridní vozidla (HEV) a Plug-in hybridní vozidla (PHEV)
- **Alternativní paliva** – biopaliva, syntetická paliva, CNG/LNG, LPG, HVO

Energetické náročnosti různých typů pohonů pro dopravní prostředky

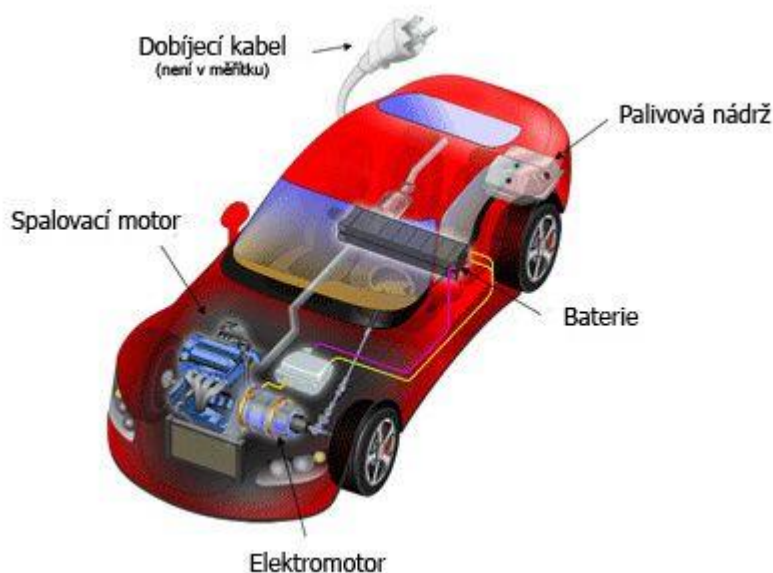
HLEDISKO: účinnost pohonu, spotřeba energie, praktická náročnost

1. Motor s vnitřním spalováním ICE (Internal Combustion Engine) – benzín, nafta

- **Účinnost přeměny energie:** 20–35 % (u moderních dieselových motorů až 40 % při optimálních podmínkách)
- **Spotřeba energie:** vysoká, zejména ve městském provozu s častým zastavováním a rozjezdy
- **Výhody:** dobře rozvinutá infrastruktura, rychlé tankování, vysoký výkon
- **Nevýhody:** vysoké ztráty energie na teplo, emise CO₂, NO_x, C_xH_y, PM a dalších škodlivin

2. Hybridní pohony (Hybrid Electric Vehicles – HEV, Plug-in Hybrid – PHEV)

- **Účinnost:** vyšší než ICE, zejména ve městském provozu díky rekuperaci brzdné energie
- **HEV:** celková účinnost cca 25–40 %
- **PHEV:** při krátkých trasách jen na elektřinu až 70–80 % účinnost elektrického pohonu
- **Spotřeba energie:** nižší než u čistého ICE, závisí na délce elektrické jízdy
- **Výhody:** snížení spotřeby paliva a emisí, rekuperace energie
- **Nevýhody:** vyšší náklady na vozidlo, omezený elektrický dojezd

HEV – kombinace elektromotoru a spalovacího motoru; spalovací motor nemusí být mechanicky spojen s koly, tj. může existovat pouze jako generátor el. energie. Spalovací motor tak může pracovat ve svých optimálních otáčkách, pohánět elektromotory nebo dobíjet akumulátory. **PHEV** – musíme nabíjet pomocí kabelů.

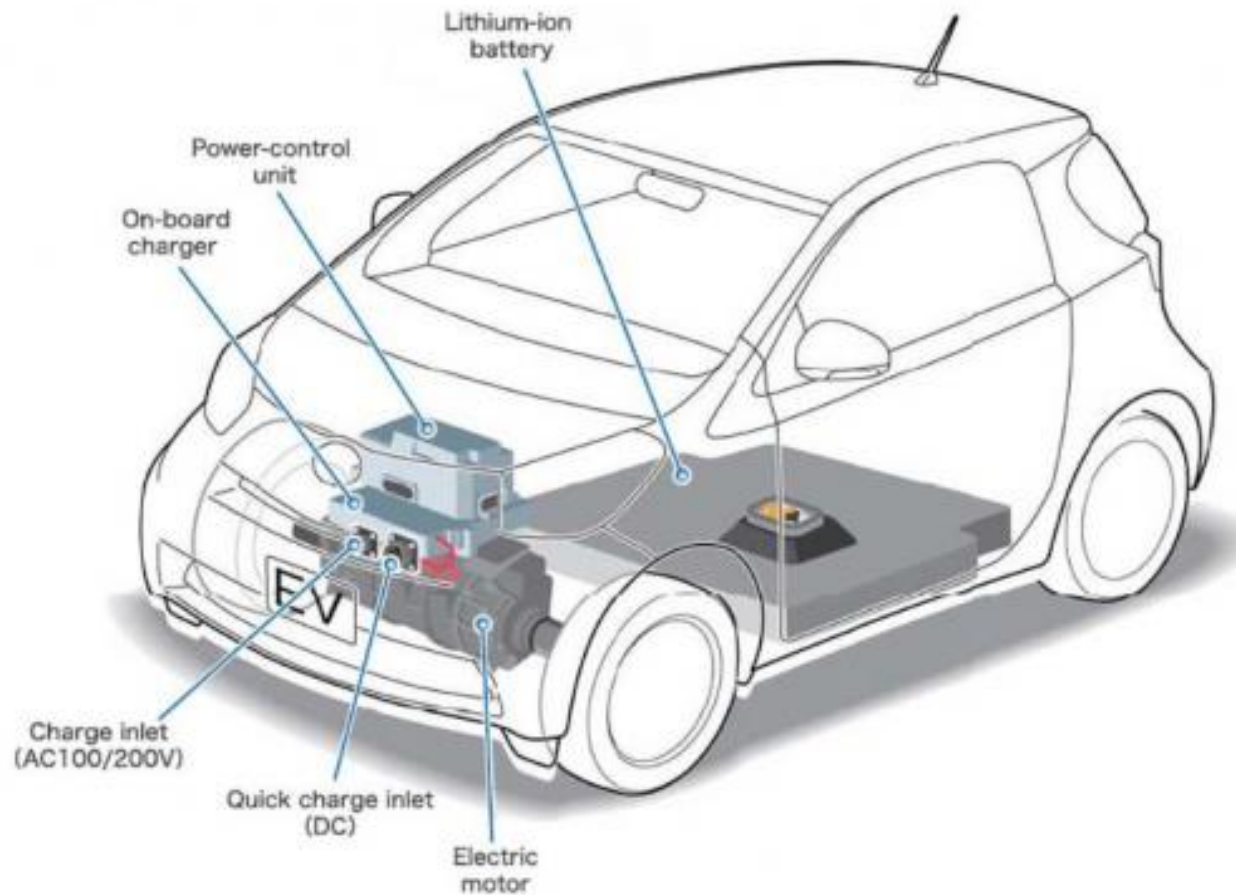
[Hybridy a plug-in hybridy. Jak fungují a který koupit? | AutoPalace](#)

3. Elektromobily (Battery Electric Vehicles – BEV)

- **Účinnost:** velmi vysoká – cca 70–90 % energie z baterie se využije k pohybu
- **Spotřeba energie:** 15–25 kWh /100 km u běžného osobního auta
- **Výhody:** nulové lokální emise, vysoká účinnost, nízká údržba
- **Nevýhody:** omezený dojezd, doba nabíjení, hmotnost baterií

Elektrický motor přemění proud v baterii na mechanickou energii. Skládá se ze dvou elektromagnetů – statoru a rotoru. Stator je fixní a generuje stále elektromagnetické pole díky stejnosměrnému proudu. Rotor je pohyblivá část, která se otáčí a vytváří magnetické pole se střídavým proudem. Dva magnety se střídavě přitahují a odpuzují, a tak se rotor otáčí a pohání vozidlo.

[Zdroj: Elektrická jízda | Jak elektromobil funguje |](#)

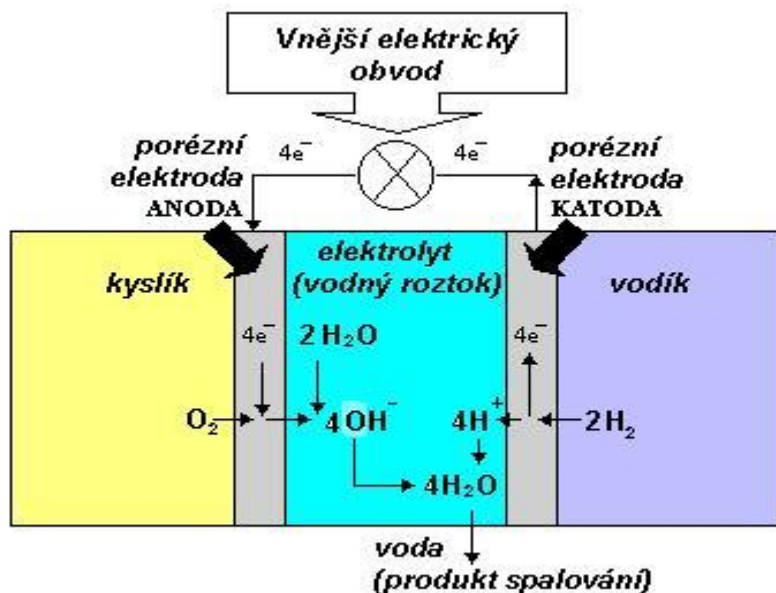

[Zdroj: AC / DC nabíjení, zjistěte jaký je rozdíl.](#)

4. Palivové články (Fuel Cell Electric Vehicle – FCEV)

vozidlo vyrábí elektřinu **chemickou reakcí vodíku s kyslíkem v palivovém článku** a touto elektřinou pohání elektromotor

- **Účinnost:** 40–60 % při přeměně vodíku na elektrickou energii, celková účinnost od výroby vodíku po pohon cca 20–25 %
- **Spotřeba energie:** závisí na způsobu výroby vodíku (elektrolýza vs. reforming)
- **Výhody:** rychlé tankování, nulové lokální emise, vhodné pro těžká vozidla
- **Nevýhody:** nízká účinnost celého cyklu, infrastruktura vodíku slabá

Vodíkový palivový článek

elektrochemické zařízení, které přeměňuje chemickou energii vodíku přímo na elektřinu, teplo a vodní páru bez spalování. Probíhá v něm řízená reakce vodíku s kyslíkem.

[zdroj: Pro elektrotechniky – Zelené taháky Víte, jak funguje palivový článek?](#)

Shrnutí účinnosti klasických a udržitelných pohonů pro dopravní prostředky

Pohon	Účinnost	Hlavní výhoda	Hlavní nevýhoda
Benzínový motor	20–30 %	rychlé tankování	vysoké ztráty tepla
Diesellový motor	25–40 %	vyšší účinnost, dlouhý dojezd	emise NO _x , PM
Hybrid (HEV)	25–40 %	nižší spotřeba ve městě	vyšší cena
Plug-in hybrid (PHEV)	30–70 %	možnost jízdy na elektřinu	omezený elektrický dojezd
Elektromobil (BEV)	70–90 %	velmi účinný, čistý	dojezd a nabíjení
Vodík (FCEV)	40–60 %	rychlé tankování	nízká účinnost celého cyklu

Zdroj:

Hawkins, T. R., Singh, B., Majeau-Bettez, G., & Strømman, A. H. (2013). Comparative environmental life cycle assessment of conventional and electric vehicles. *Journal of Industrial Ecology*, 17(1), 53–64.

Felseghi, R. A., Filote, C., Falagar, B., & Socaci, L. G. (2024). Performance, emissions and economic analyses of hydrogen fuel cell vehicles. *Renewable & Sustainable Energy Reviews*, 196, 113944.

Energetické náročnosti různých druhů alternativních paliv pro dopravní prostředky

1. Biopaliva (bio-etanol, bio-diesel)

- **Účinnost motoru:** podobná jako u běžného ICE – 20–35 %
- **Energetická náročnost výroby:** vysoká, záleží na typu suroviny a způsobu pěstování
- **Výhody:** potenciálně uhlíkově neutrální, mohou použít stávající infrastrukturu a motory
- **Nevýhody:** konkurenční tlak na zemědělskou půdu, emise NOx a PM mohou být stále problém

Zdroj: Martins, J. (2020). Alternative Fuels for Internal Combustion Engines: An overview. *Energies*, 13(16), 4086.

2. Syntetická paliva (e-fuels)

e-kerosin, e-metan nebo e-metanol – vyrábějí se syntézou zachycených emisí CO_2 a z H_2 , vyrobeného pomocí obnovitelných zdrojů elektřiny nebo elektřiny vyráběné bez emisí CO_2 . Tato paliva při spalování v motoru uvolňují CO_2 do atmosféry, avšak množství těchto emisí se rovná množství, jaké bylo při výrobě paliva z atmosféry odčerpáno, tzn. palivo je z hlediska emisí CO_2 celkově neutrální.

- **Účinnost motoru:** podobná jako ICE – 20–35 %
- **Energetická náročnost výroby:** velmi vysoká, protože výroba paliva z CO_2 a H_2 vyžaduje hodně elektřiny
- **Výhody:** může fungovat se stávajícími motory a tankovací infrastrukturou, potenciál pro uhlíkovou neutralitu
- **Nevýhody:** nízká celková účinnost, vysoká cena

[Zdroj: Co vlastně jsou syntetická paliva? | autoweek.cz](https://autoweek.cz)

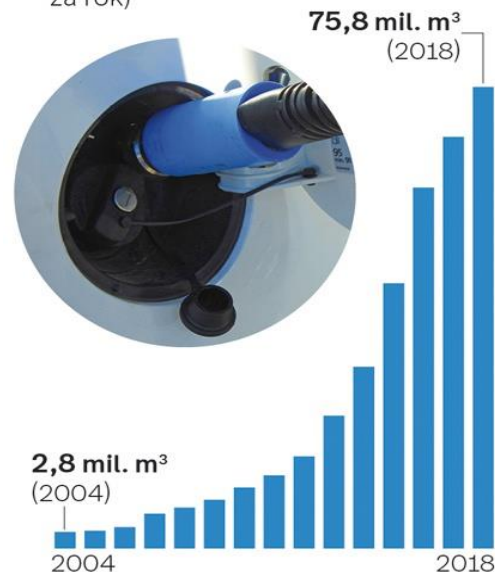
3. CNG (stlačený zemní plyn) a LNG (zkapalněný plyn)

- **Účinnost motoru:** 25–35 % (CNG), u LNG může být vyšší u těžkých vozidel
- **Spotřeba energie:** nižší emise CO₂ než benzín/diesel, nižší obsah energie na objem
- **Výhody:** čistší spalování, nižší emise PM a NO_x
- **Nevýhody:** infrastruktura omezená, nižší hustota energie, vyšší tlakové nádrže

Jak roste využití zemního plynu v dopravě

deník

(v milionech metrů krychlových za rok)

CNG – stlačený zemní plyn

Je lehčí než vzduch, při úniku dojde k samovolnému odvětrání. Při jeho spalování jsou emise výrazně nižší než u benzínu i nafty a o desítky procent nižší než u LPG.

LNG – zkapalněný zemní plyn

Zabírá asi třikrát menší objem než CNG. Auta se stejně velkou nádrží tak dojedou téměř třikrát dále. Při delší odstavce vozidla se však plyn odpařuje.

LPG – kapalný ropný plyn

Vedlejší produkt při těžbě a zpracování ropy. Je těžší než vzduch, při úniku se samovolně neodvětrá, a proto mají auta na tento pohon zakázaný vjezd do podzemních garáží.

Počet veřejných CNG stanic (podle krajů)

[Zdroj: Máte vůz na plyn? Ušetříte na dani i dálniční známce - Deník.cz](https://www.denik.cz/zpravy/zpravy-mate-vuz-na-plyn-ušetříte-na-dani-i-dálniční-známce-20180901.html)

4. LPG (propan-butan)

Automobily na zkapalněný ropný plyn LPG jsou často přestavěná z vozů na benzín nebo naftu. LPG má **oktanové číslo 100-110** v závislosti na kvalitě plynu. Motor tak má lepší a hladší chod, je tišší a efektivnější.

- **Účinnost motoru:** podobná benzínu – 20–30 %
- **Výhody:** nižší emise než benzín, relativně levné palivo
- **Nevýhody:** nižší energetická hustota, omezená infrastruktura

Zdroj:

Martins, J. (2020). Alternative Fuels for Internal Combustion Engines: An overview. *Energies*, 13(16), 4086.

Al-Mohannadi, A. A., Ertogral, K., & Erkoc, M. (2024). Alternative Fuels in Sustainable Logistics — Applications, Challenges, and Solutions. *Sustainability*, 16(19), 8484.

DOI:10.3390/su16198484

Stlačený zemní plyn (CNG) nebo zkapalněný ropný plyn (LPG)

Jak vyjdou ve vzájemném srovnání?

CNG

Přírodní metan

LPG

Směs propanu a butanu

úspora CO₂

(srovnáno s obdobnou benzínovou verzí)

- 25 %

- 10 %

Nízká cena paliva znamená,
že **CNG** se vyplatí
při velkém počtu
ročně najetých
kilometrů,...

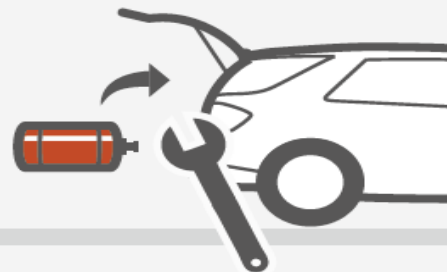
...ale nízká cena úpravy
vozidla znamená, že
LPG je lepší při
menším počtu
najetých kilometrů.

město

CNG systémy jsou obvykle
instalované již při výrobě

LPG systémy jsou přidány
většinou v rámci přestavby

5. HVO (hydrotreated vegetable oil)

Toto palivo se vyrábí povětšinou z použitých rostlinných olejů, ale i živočišných tuků a dalších organických zdrojů. Primárně jde o biopalivo druhé generace, které dává nové využití odpadním produktům.

Oxidační stabilita HVO je vysoká a palivo lze mít v nádrži několik let, aniž by degradovalo. **HVO** i vyšší cetanové číslo (70 místo 51 co má běžná nafta), neobsahuje síru a aromatické látky a ani uhlovodíky s vyšším bodem varu, které jsou problematické zejména u motorů s filtry částic při jejich regeneraci, kdy se neodpařují, ulpívají na stěnách válce a jsou smývané do motorového oleje, který ředí.

- **Účinnost motoru:** podobná naftě – 25–40 %
- **Výhody:** kompatibilní s dieselovými motory, nižší emise CO₂
- **Nevýhody:** vyšší cena než nafta

[Zdroj: Porovnání paliva HVO s motorovou naftou | Energie 21 - časopis o obnovitelných zdrojích energie](#)

[Zdroj: Facebook](#)

Shrnutí účinnosti alternativních paliv pro dopravní prostředky

Palivo	Účinnost motoru	Hlavní výhoda	Hlavní nevýhoda
Biopaliva (bio-etanol, bio-diesel)	20–35 %	potenciálně uhlíkově neutrální	vysoká náročnost výroby
Syntetická paliva (e-fuels)	20–35 %	lze použít stávající motory	nízká celková účinnost, vysoká cena
CNG/LNG	25–35 %	nižší emise CO ₂ a PM	nižší hustota energie, infrastruktura
LPG	20–30 %	čistější než benzín	omezená infrastruktura
HVO (hydrotreated vegetable oil)	25–40 %	kompatibilní s dieselvými motory, nižší emise CO ₂	vyšší cena než nafta

Zdroj: Vishnuram, P., Alagarsamy, S., Bajaj, M., Alqahtani, M. & Khalid, M. (2025). A critical review on alternative fuels for road transportation: Pollution mitigation, environment and economic perspective. *Energy Strategy Reviews*, 61, Article 101894

UNIVERZITA
PARDUBICE
DOPRAVNÍ
FAKULTA
JANA PERNERA

Vytvořeno v rámci projektu **Green Deal UPCE**, reg. č. NPO_UPCE_MSMT-2142/2024-4.

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons BY-SA 4.0. Pro zobrazení licenčních podmínek navštivte <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

NÁRODNÍ
PLÁN OBNOVY

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU